Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

11. prosince 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Zemědělství – Společná zemědělská politika – Nařízení (EU) č. 1308/2013 – Program podpory v odvětví vína – Financování – Článek 50 – Příspěvek Evropské unie – Výpočet maximální míry podpory – Zahrnutí daňové úlevy stanovené vnitrostátními předpisy“

Ve věci C-497/24,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Tribunale ordinario di Ancona (soud v Anconě, Itálie) ze dne 27. června 2024, došlým Soudnímu dvoru dne 17. července 2024, v řízení

GC, jednající vlastním jménem a jako vlastník stejnojmenného zemědělského podniku,

proti

Regione Marche,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení: F. Schalin, předseda senátu, M. Gavalec (zpravodaj) a Z. Csehi, soudci,

generální advokátka: T. Ćapeta,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za GC: jednající vlastním jménem a jako vlastník stejnojmenného zemědělského podniku, S. Cianciullo a M. Spinozzi, avvocati,

– za Regione Marche: L. Di Ianni, avvocata,

– za italskou vládu: S. Fiorentino, jako zmocněnec, ve spolupráci s: I. Fresu, procuratore dello Stato, a L. Vignato, avvocato dello Stato,

– za Evropskou komisi: B. Rechena a P. Rossi, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: italština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 50 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 671).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi GC, jednajícím vlastním jménem a jako vlastník stejnojmenného zemědělského podniku, a Regione Marche (region Marche, Itálie) ve věci legality rozhodnutí o navrácení podpory Evropské unie vyplacené v rámci vnitrostátního programu podpory v odvětví vína.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 1308/2013

3 Článek 39 nařízení č. 1308/2013, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:

„Tento oddíl stanoví pravidla pro přidělování finančních prostředků Unie členským státům a pro využívání těchto prostředků členskými státy prostřednictvím pětiletých vnitrostátních programů podpory (dále jen ‚programy podpory‘) k financování zvláštních podpůrných opatření v odvětví vína.“

4 Článek 44 tohoto nařízení, nadepsaný „Obecná pravidla pro programy podpory“, v odstavcích 2 a 3 stanoví:

„2. Podpora Unie se poskytuje pouze na způsobilé výdaje vzniklé po předložení příslušného návrhu programu podpory.

3. Členské státy nepřispívají na náklady spojené s opatřeními financovanými Unií v rámci programů podpory.“

5 Článek 50 uvedeného nařízení, nadepsaný „Investice“, v odst. 4 písm. b) stanoví:

„U příspěvku Unie se použijí tyto maximální míry podpory týkající se způsobilých investičních nákladů:

[…]

b) 40 % v jiných než méně rozvinutých regionech;

[…]“

6 Článek 212 téhož nařízení, nadepsaný „Vnitrostátní platby týkající se programů podpory pro víno“, zní takto:

„Odchylně od čl. 44 odst. 3 mohou členské státy poskytnout na opatření uvedená v článcích 45, 49 a 50 vnitrostátní platby v souladu s pravidly Unie v oblasti státní podpory.

Maximální míra podpory, jak je stanovena v příslušných pravidlech Unie v oblasti státní podpory, se vztahuje na celkové veřejné financování, které zahrnuje prostředky Unie i vnitrostátní prostředky.“

Nařízení (EU) 2021/2117

7 Článek 1 bod 8 písm. e) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117 ze dne 2. prosince 2021, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení (EU) č. 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a nařízení (EU) č. 228/2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie (Úř. věst. 2021, L 435, s. 262), stanoví zrušení článků 29 až 60 nařízení č. 1308/2013.

8 Podle čl. 6 čtvrtého pododstavce nařízení 2021/2117 se tento čl. 1 bod 8 písm. e) použije ode dne 1. ledna 2023.

9 Článek 5 odst. 7 písm. a) nařízení 2021/2117 stanoví:

„Programy podpory v odvětví vína uvedené v článku 40 nařízení [č. 1308/2013] platí až do dne 15. října 2023. Články 39 až 54 nařízení [č. 1308/2013] se použijí i po 31. prosinci 2022, pokud jde o:

a) výdaje vzniklé a platby provedené v souvislosti s operacemi uskutečněnými podle tohoto nařízení před 16. říjnem 2023 v rámci režimů podpory uvedených v článcích 39 až 52 tohoto nařízení“.

Italské právo

10 Článek 1 odst. 185 až 197 legge n. 160 – Bilancio di previsione dello Stato per l’anno finanziario 2020 e bilancio pluriennale per il triennio 2020–2022 (zákon č. 160 o předběžném státním rozpočtu na rozpočtový rok 2020 a o víceletém rozpočtu na tříleté období 2020–2022) ze dne 27. prosince 2019 (GURI č. 304 ze dne 30. prosince 2019) (dále jen „finanční zákon 2020“) stanoví daňovou úlevu pro podniky, které investují do hmotného a nehmotného vybavení sloužícího k technologické a digitální transformaci výrobních procesů.

11 Článek 1 odst. 192 tohoto zákona stanoví:

„Daňová úleva se nepodílí na tvorbě příjmů a základu regionální daně z výrobních činností a nezapočítává se pro účely vztahu uvedeného v článku 61 a čl. 109 odst. 5 [testo unico di cui al decreto del Presidente della Repubblica 22 dicembre 1986, n. 917 (konsolidované znění nařízení prezidenta republiky č. 917 ze dne 22. prosince 1986)]. Daňovou úlevu lze kumulovat s jinými podporami, jejichž předmětem jsou stejné náklady, pokud tato kumulace, rovněž s přihlédnutím

k tomu, že uvedená úleva není součástí tvorby příjmů a základu regionální daně z výrobních činností, jak je uvedeno v předchozí větě, nevede k překročení vynaložených nákladů.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

12 Nařízením ze dne 14. října 2020 schválil region Marche výzvu k předkládání regionálních projektů pro provedení opatření „Investice“ stanoveného v článku 50 nařízení č. 1308/2013 pro hospodářský rok 2020/2021, což je opatření, které spadá do programu podpory v odvětví vína.

13 Dne 30. listopadu 2020 podal vinařský podnik GC žádost o podporu na projekt v celkové odhadované hodnotě 392 662,59 eura. Tento projekt předpokládal intervence k zajištění vysoké energetické účinnosti a intervence zaměřené na posílení inovací a kvality produktu. Tyto intervence spočívaly v nákupu nových izolovaných nádrží pro účely umožnění domácí automatizace a dálkového řízení jednotlivých fází výroby vína.

14 Dne 27. května 2021 schválil region Marche pořadí žádostí způsobilých pro tento program podpory, přičemž žádost GC zařadil na druhé místo, což jej vedlo ke schválení poskytnutí podpory ve výši 157 065,04 eura ve prospěch této společnosti. Dne 13. září 2021 bylo 80 % této částky, tj. 125 652,03 eura, vyplaceno GC jako záloha, přičemž zbývajících 20 % mělo být vyplaceno v den dokončení projektu, k němuž mělo dojít dne 15. července 2022.

15 V průběhu realizace projektu předložil GC žádost o změnu, která obsahovala úpravu výše celkových výdajů, která byla přepočtena na 392 044,85 eura, takže výše podpory byla přehodnocena na 156 817,94 eura, což region Marche schválil dne 1. července 2022.

16 Po dokončení projektu předložil GC žádost o platbu zůstatkové částky za výdaje, které byly vykázány jako vynaložené, v celkové výši 389 256,21 eura, což je částka nižší než částka schválená dne 1. července 2022. GC vypočítal celkovou částku požadované podpory na 155 702,48 eura, takže zůstatková částka činila 30 050,45 eura.

17 Na základě kontrol provedených Struttura Decentrata Agricoltura di Ascoli Piceno e Fermo (decentralizovaná zemědělská struktura v Ascoli Piceno a Fermo, Itálie) byla žádost o platbu zůstatkové části vyhodnocena jako částečně způsobilá. Tato struktura totiž zejména konstatovala, že na investice financované v rámci projektu byla poskytnuta daňová úleva ve smyslu čl. 1 odst. 192 finančního zákona 2020 (dále jen „daňová úleva“). Částka podpory získaná z unijního rozpočtu kumulovaná s daňovou úlevou překročila maximální přípustnou míru podpory uvedenou v čl. 50 odst. 4 písm. b) nařízení č. 1308/2013, tedy 40 % investičních nákladů GC. Uvedená struktura proto konstatovala, že přebytečná částka, kterou obdržel GC nad maximální povolenou částku, nebyla dlužná a musela být vrácena.

18 Dne 21. prosince 2022 region Marche informoval GC, že zahájil řízení o částečném odnětí poskytnuté podpory a nařídil částečné navrácení vyplacené zálohy ve výši 92 185,82 eura. Rozhodnutím ze dne 27. ledna 2023 požádal zejména o vrácení této částky.

19 Dne 1. března 2023 GC vrátil částku, která po něm byla požadována, přičemž si vyhradil právo soudně napadnout rozhodnutí o částečném odnětí podpory, jakož i rozhodnutí o navrácení.

20 GC se obrátil na Tribunale ordinario di Ancona (soud v Anconě, Itálie), který je předkládajícím soudem. GC v podstatě tvrdil, že daňovou úlevu lze volně kumulovat s jinými výhodami, jejichž předmětem jsou stejné náklady, jako jsou náklady, na které se tato úleva vztahuje, a tedy i s opatřením podpory uvedeným ve výzvě k předkládání regionálních projektů v odvětví vína, pouze s výhradou, že celková výše kumulovaných výhod nepřekročí 100 % vzniklých nákladů. Jakožto obecné opatření použitelné na všechny podniky, které nepředstavuje státní podporu, by daňová úleva neměla být zohledněna při posuzování, zda byla překročena maximální míra podpory stanovená v čl. 50 odst. 4 písm. b) nařízení č. 1308/2013, a sice 40 %.

21 Region Marche je naopak toho názoru, že daňová úleva a podpora Unie musí být kumulovány v mezích této maximální míry podpory. Stanovisko generálního ředitelství Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova vyjádřené ve sdělení Ares (2020)6839797 ze dne 17. listopadu 2020 ostatně tento výklad potvrzuje.

22 V této souvislosti má předkládající soud pochybnosti o tom, zda je třeba při posuzování, zda byla překročena maximální míra podpory stanovená v čl. 50 odst. 4 písm. b) nařízení č. 1308/2013, kumulovat daňovou úlevu a unijní podporu. Na jedné straně lze mít za to, že daňová úleva představuje formu veřejné podpory, která snižuje celkové náklady investice prostřednictvím snížení daňového zatížení podniku, který tyto náklady nese, takže existuje riziko, že tatáž investice bude proplacena z veřejných zdrojů dvakrát. Na druhé straně může být daňová úleva považována za opatření obecné povahy, které poskytuje výhody všem podnikům. Vzhledem k tomu, že daňová úleva nemůže být kvalifikována jako státní podpora, nemůže přispívat k zakázanému kumulování veřejných prostředků. Tato úleva naopak umožňuje vytvořit synergii mezi různými formami veřejné podpory investic, které jsou kumulovány za účelem financování různých částí projektu nebo investice. V tomto smyslu by uvedená úleva neměla být zahrnuta do maximálního limitu stanoveného v článku 50 nařízení č. 1308/2013.

23 Za těchto podmínek se Tribunale ordinario di Ancona (soud v Anconě) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Vztahuje se čl. 50 odst. 4 nařízení [č. 1308/2013] v části, v níž stanoví, že „[u] příspěvku Unie se použijí tyto maximální míry podpory týkající se způsobilých investičních nákladů […] b) 40 % v jiných než méně rozvinutých regionech“, rovněž na daňové úlevy, a je proto třeba při výpočtu 40 % limitu postavit daňové úlevy na roveň případným dalším příspěvkům, které příjemce obdržel?“

K předběžné otázce

24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 50 odst. 4 písm. b) nařízení č. 1308/2013 vykládán v tom smyslu, že pro účely výpočtu maximální míry podpory pro investice stanovené v tomto ustanovení je třeba zohlednit nejen unijní podporu vyplacenou příjemci na investiční projekt, ale i výhodu, kterou tento příjemce získal v podobě daňové úlevy podle vnitrostátních právních předpisů.

25 Úvodem je třeba poznamenat, že čl. 1 bod 8 písm. e) nařízení 2021/2117 zrušil článek 50 nařízení č. 1308/2013 s účinností od 1. ledna 2023. Podle čl. 5 odst. 7 písm. a) nařízení 2021/2117 se však tento článek 50 nadále použije na výdaje vynaložené a platby provedené v souvislosti s operacemi realizovanými podle nařízení č. 1308/2013 před 16. říjnem 2023. V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že ačkoli žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neuvádí přesné datum, ke kterému byl

investiční projekt dotčený ve věci v původním řízení dokončen, ani datum, kdy GC oznámil svou žádost o platbu zůstatkové částky, není pochyb o tom, že k těmto událostem došlo před 16. říjnem 2023, jelikož rozhodnutí o navrácení, které bylo předloženo předkládajícímu soudu, je ze dne 27. ledna 2023. Článek 50 nařízení č. 1308/2013 je proto použitelný *ratione temporis*.

26 Po tomto upřesnění je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury nemůže být výsledkem výkladu ustanovení unijního práva odstranění jakéhokoli užitečného účinku jasného a přesného znění tohoto ustanovení. Proto se Soudní dvůr v případě, kdy smysl ustanovení unijního práva jednoznačně vyplývá ze samotného znění tohoto ustanovení, nemůže od tohoto výkladu odchýlit (rozsudek ze dne 20. září 2022, VD a SR, C-339/20 a C-397/20, EU:C:2022:703, bod 71, jakož i citovaná judikatura).

27 Zaprvé z čl. 50 odst. 4 nařízení č. 1308/2013 vyplývá, že „[u] příspěvku Unie se použijí“ maximální míry podpory týkající se způsobilých investičních nákladů a činí 40 % v jiných než méně rozvinutých regionech. Ze znění tohoto ustanovení jasně vyplývá, že toto ustanovení odkazuje pouze na „příspěvek Unie“, aniž odkazuje na jiné příspěvky, jako je vnitrostátní příspěvek v podobě daňové úlevy.

28 Zadruhé je tento výklad podpořen kontextem, do něhož toto ustanovení zapadá.

29 Na prvním místě je třeba poukázat na to, že hlava I nařízení č. 1308/2013, nadepsaná „Tržní intervence“, obsahuje kapitolu II, nadepsanou „Režimy podpory“, která obsahuje oddíl 4, nadepsaný „Programy podpory v odvětví vína“, který byl vložen článkem 39 tohoto nařízení a je v něm obsažen článek 50 tohoto nařízení. Tento článek 39 stanoví, že tento oddíl stanoví pravidla pro přidělování finančních prostředků Unie členským státům a pro využívání těchto prostředků členskými státy prostřednictvím pětiletých vnitrostátních programů podpory k financování zvláštních podpůrných opatření v odvětví vína. Je přitom nutno podotknout, že uvedený článek 39 se omezuje na vymezení pravidel stanovených v tomto oddíle na oblast poskytování unijních prostředků členským státům a na oblast využívání těchto prostředků členskými státy, aniž zahrnuje vnitrostátní pravidla zaměřená na přidělování finančních prostředků v odvětví vína, jako je daňová úleva.

30 Na druhém místě je třeba poznamenat, že článek 44 nařízení č. 1308/2013, nadepsaný „Obecná pravidla pro programy podpory“, v odstavci 2 stanoví, že podpora Unie se poskytuje pouze na způsobilé výdaje vzniklé po předložení příslušného návrhu programu podpory, a v odstavci 3 stanoví, že členské státy nepřispívají na náklady spojené s opatřeními financovanými Unií v rámci programů podpory. Z toho vyplývá, že členské státy v zásadě nejsou oprávněny přispívat na náklady na opatření financovaná Unií, takže pro účely výpočtu maximálních přípustných měr podpory v odvětví vína uvedených v článku 50 tohoto nařízení je třeba zohlednit pouze prostředky čerpané z rozpočtu Unie.

31 Na třetím místě, jak uvedla Komise v písemném vyjádření, je pravda, že čl. 44 odst. 3 nařízení č. 1308/2013 stanoví pravidlo zakazující vnitrostátní spolufinancování vnitrostátních programů podpory v odvětví vína. Toto ustanovení však musí být vykládáno ve spojení s článkem 212 tohoto nařízení, který zavádí odchylku od tohoto čl. 44 odst. 3 tím, že povoluje členským státům poskytovat vnitrostátní platby v souladu s unijními pravidly použitelnými v oblasti státní podpory zejména na opatření uvedená v článku 50 uvedeného nařízení. Z toho vyplývá, že unijní normotvůrce jasně stanovil, že členské státy mohou podporovat projekty, na něž se vztahuje opatření „Investice“ uvedené v článku 50 nařízení č. 1308/2013, a to jako doplněk k opatřením financovaným Unií, s výhradou dodržení unijních pravidel pro státní podporu.

32 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 50 odst. 4 písm. b) nařízení č. 1308/2013 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely výpočtu maximální míry podpory pro investice stanovené v tomto ustanovení je třeba zohlednit unijní podporu vyplacenou příjemci na investiční projekt, avšak nikoli výhodu, kterou tento příjemce získal v podobě daňové úlevy podle vnitrostátních právních předpisů.

K nákladům řízení

33 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 50 odst. 4 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely výpočtu maximální míry podpory pro investice stanovené v tomto ustanovení je třeba zohlednit podporu Evropské unie vyplacenou příjemci na investiční projekt, avšak nikoli výhodu, kterou tento příjemce získal v podobě daňové úlevy podle vnitrostátních právních předpisů.

Podpisy